

OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA MATEMATICĂ

05 martie 2022, clasa a X-a

SOLUȚII

10.1. Numerele reale x, y, z și A verifică relația $A = \sqrt{\frac{1}{(2x-y-z)^2} + \frac{1}{(2y-z-x)^2} + \frac{1}{(2z-x-y)^2}}$.

Arătați că dacă x, y și z sunt numere raționale, atunci și A este un număr rațional.

Soluție. Notăm $2x - y - z = a, 2y - z - x = b, 2z - x - y = c$.

Atunci $a + b + c = 0$ și deoarece $x, y, z \in \mathbb{Q}$, avem $a, b, c \in \mathbb{Q}$. Mai mult,

$$\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right)^2 - 2\left(\frac{1}{ab} + \frac{1}{bc} + \frac{1}{ca}\right) = \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right)^2 - 2 \cdot \frac{a+b+c}{abc} = \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right)^2.$$

Deci $A = \sqrt{\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right)^2} = \left|\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right| \in \mathbb{Q}$.

10.2. În triunghiul ABC , punctul M este mijlocul laturii BC . Pe bisectoarea unghiului BAC se ia punctul N astfel încât $BN \perp AN$. Determinați lungimea laturii AC , dacă $AB = 10\text{ cm}$ și $MN = 2\text{ cm}$.

Soluție. Fie $BN \cap AC = \{L\}$.

Distingem următoarele cazuri potențiale:

1. Dacă $N \in (BC)$, atunci AN este bisectoare și înălțime în $\triangle ABC$, adică și mediană. Prin urmare $N \equiv M$, ceea ce contrazice ipotezei $MN = 2\text{ cm}$. Cazul este imposibil.

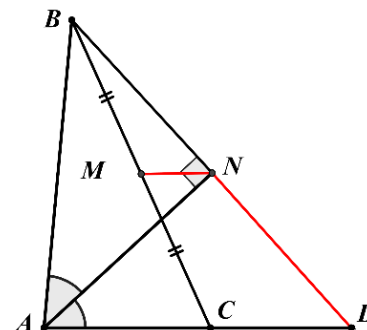
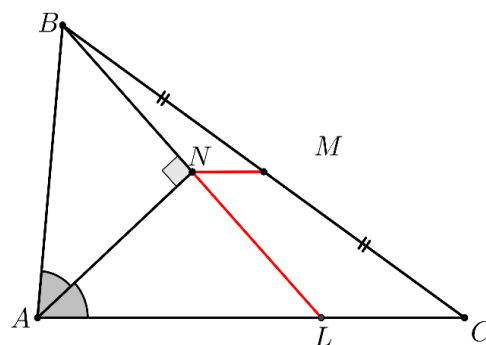
2. Presupunem că punctul N se află în interiorul $\triangle ABC$, adică $L \in (AC)$. Triunghiurile dreptunghice ABN și ALN sunt congruente, conform criteriului (CU), atunci $BN = LN$ și $AL = AB = 10\text{ cm}$.

Deoarece N este mijlocul segmentului BL , iar M este mijlocul segmentului BC , atunci $[MN]$ este linie mijlocie a $\triangle BCL$, deci $CL = 2 \cdot MN = 4\text{ cm}$, iar $AC = AL + LC = 14\text{ cm}$.

3. Presupunem că punctul N se află în exteriorul $\triangle ABC$, adică $C \in (AL)$, atunci în mod dual cazului 2, vom avea $\triangle ABN \equiv \triangle ALN$, $CL = 2 \cdot MN = 4\text{ cm}$, iar $AC = AL - CL = 6\text{ cm}$.

Cazul 3 este posibil doar dacă $MN < \frac{1}{2}AL = \frac{1}{2}AB$, ceea ce se îndeplinește în această problemă.

Deci ambele cazuri, 2 și 3, sunt posibile și problema are două răspunsuri.

Răspuns: 14cm sau 6cm.

10.3. Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $\sqrt{8x^2+10x-3}-\sqrt{8x+12}=3+\sqrt{4x+8}-\sqrt{4x^2+7x-2}$.

Soluție.

Ecuația din enunț este echivalentă cu ecuația $\sqrt{(4x-1)(2x+3)}+\sqrt{(4x-1)(x+2)}-2\sqrt{2x+3}-2\sqrt{x+2}=3$.

Vom avea $DVA = \left[\frac{1}{4}; +\infty \right)$.

În continuare scriem ecuația sub forma

$$\sqrt{4x-1}(\sqrt{2x+3}+\sqrt{x+2})-2(\sqrt{2x+3}+\sqrt{x+2})=3 \Leftrightarrow (\sqrt{4x-1}-2)(\sqrt{2x+3}+\sqrt{x+2})=3. \quad (1)$$

Deoarece $\sqrt{2x+3}+\sqrt{x+2} > 0$ pentru orice $x \in DVA$, din (1) urmează, că $\sqrt{4x-1}-2 > 0$, adică $x > \frac{5}{4}$. Prin urmare, ecuația din enunț poate avea soluții doar pe intervalul $\left(\frac{5}{4}; +\infty \right)$.

Suma a două funcții strict crescătoare este o funcție strict crescătoare. Prin urmare, funcția $f(x) = \sqrt{2x+3} + \sqrt{x+2}$ este strict crescătoare pe $\left(\frac{5}{4}; +\infty \right)$, în plus este și pozitivă. Funcția $g(x) = \sqrt{4x-1} - 2$ de asemenea este o funcție strict crescătoare și pozitivă pe $\left(\frac{5}{4}; +\infty \right)$.

Produsul a două funcții pozitive și strict crescătoare este o funcție strict crescătoare, ceea ce reprezintă membrul stâng al ecuației (1), iar membrul drept al ecuației (1) este o constantă. Prin urmare, ecuația (1) are cel mult o soluție pe intervalul $\left(\frac{5}{4}; +\infty \right)$.

Observăm, că pentru $x = 2 \in \left(\frac{5}{4}; +\infty \right)$ în (1) avem $(\sqrt{7}-2)(\sqrt{7}+2) = 3$, un adevăr.

Deci, unica soluție este $x = 2$.

Răspuns: $S = \{2\}$.

10.4. Fie mulțimea $M = \{f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \mid f(2f(x)+x) + f(x) = 4x-4\}$.

- Arătați că mulțimea M nu este vidă.
- Găsiți toate numerele $a \in \mathbb{R}$ astfel încât $f(a) = 0$ are loc pentru cel puțin o funcție $f \in M$.
- Găsiți toate numerele $a \in \mathbb{R}$ astfel încât $f(a) = 0$ are loc pentru toate funcțiile $f \in M$.

Soluție. a) Să arătăm că funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x-1$ aparține mulțimii M . Într-adevăr, $f(2f(x)+x) + f(x) = f(3x-2) + x-1 = 4x-4$. Deci $M \neq \emptyset$.

b) Vom arăta cu mulțimea acestor valori a nu este vidă, adică există un zero pentru cel puțin o funcție din M . Pentru aceasta alegem o funcție f din M , anume $f(x) = x-1$. Această funcție are zeroul $x = 1$.

Vom arăta acum că orice funcție din M poate avea zero doar $x = 1$.

Fie funcția $f \in M$ și x_0 un zero al lui f , adică $f(x_0) = 0$. În relația $f(2f(x)+x) + f(x) = 4x-4$ substituim x cu x_0 și obținem $4x_0 - 4 = f(2f(x_0)+x_0) + f(x_0) = f(x_0) + 0 = 0 \Rightarrow x_0 = 1$. Prin urmare, orice funcție $f \in M$ poate avea cel mult un zero, și anume $x_0 = 1$, adică $a = 1$. **Răspuns:** $a = 1$.

c) Vom arăta că $x = 1$ este zero pentru orice funcție $f \in M$, adică are loc egalitatea $f(1) = 0$.

Fie $f \in M$. Notăm $f(1) = b$. Atunci $f(2f(1)+1) + f(1) = 4-4 \Leftrightarrow f(2b+1) = -b$.

În relația $f(2f(x)+x) + f(x) = 4x-4$ substituind x cu $2b+1$, obținem:

$$f(2f(2b+1)+2b+1) + f(2b+1) = 4(2b+1) - 4 \Leftrightarrow f(-2b+2b+1) + f(2b+1) = 8b \Leftrightarrow b - b = 8b \Leftrightarrow b = 0.$$

Astfel, am arătat că funcțiile $f \in M$ au un singur zero, $x = 1$. Deci $a = 1$.

Răspuns: $a = 1$.

10.5. Determinați toate valorile parametrului real m pentru care ecuația $m(m+2) \cdot x^2 - (m-2) \cdot x(x^2+1) - 2(x^2+1)^2 = 0$ are două soluții reale distincte.

Soluție. Observăm că $x=0$ nu este soluție a ecuației. Împărțind ambii membri ai ecuației la x^2 , obținem ecuația echivalentă

$$2 \cdot \left(\frac{x^2+1}{x} \right)^2 + (m-2) \cdot \frac{x^2+1}{x} - m(m+2) = 0. \quad (1)$$

Notând $\frac{x^2+1}{x} = t$, obținem ecuația $2t^2 + (m-2) \cdot t - m(m+2) = 0$. (2)

Vom determina mulțimea valorilor lui t , adică mulțimea $E(f)$ a valorilor funcției $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}$,

$$f(x) = \frac{x^2+1}{x}.$$

$$\frac{x^2+1}{x} = t \Leftrightarrow x^2 - tx + 1 = 0. \quad \text{Calculăm } \Delta(t) = t^2 - 4.$$

$t \in E(f)$ dacă și numai dacă $\Delta(t) \geq 0 \Leftrightarrow t \in (-\infty; -2] \cup [2; +\infty)$, atunci $E(f) = (-\infty; -2] \cup [2; +\infty)$.

(sau $t = x + \frac{1}{x}$, de unde pentru x pozitiv avem $t \geq 2$, iar pentru x negativ avem $t \leq -2$.)

- Pentru fiecare valoare $t = 2$ sau $t = -2$ ecuația $\frac{x^2+1}{x} = t$ are câte o singură soluție reală. Ecuația (1) va avea două soluții reale dacă ambele numere $t = 2$ sau $t = -2$ sunt simultan soluții ale ecuației (2). Aceasta are loc pentru $m = 2$.

- Pentru orice valoare $t < -2$ sau $t > 2$ ecuația $\frac{x^2+1}{x} = t$ are câte două soluții reale.

Pentru ecuația (2) calculăm $\Delta(m) = (m-2)^2 + 8m(m+2) = 9m^2 + 12m + 4 = (3m+2)^2 \geq 0$, de unde

ecuația (2) are oricând soluțiile reale $\begin{cases} t = -m, \\ t = \frac{m+2}{2}. \end{cases}$

1) Fie $m = -\frac{2}{3}$. Atunci ecuația (2) are o singură soluție $t = \frac{2}{3} \notin (-\infty; -2) \cup (2; +\infty)$. Deci în acest caz ecuația (1) nu are soluții reale.

2) Fie $m \in \mathbb{R} \setminus \left\{ -\frac{2}{3}; 2 \right\}$. Atunci ecuația (1) va avea două soluții reale distincte, dacă ecuația (2) are doar o soluție pe intervalul $(-\infty; -2) \cup (2; +\infty)$, iar altă soluție se află pe intervalul $(-2; 2)$.

$$\text{Deci } \begin{cases} \begin{cases} -m \in (-\infty; -2) \cup (2; +\infty) \\ \frac{m+2}{2} \in (-2; 2) \end{cases} \\ \begin{cases} \frac{m+2}{2} \in (-\infty; -2) \cup (2; +\infty) \\ -m \in (-2; 2) \end{cases} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \begin{cases} m \in (-\infty; -2) \cup (2; +\infty) \\ m \in (-6; 2) \end{cases} \\ \begin{cases} m \in (-\infty; -6) \cup (2; +\infty) \\ m \in (-2; 2) \end{cases} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} m \in (-6; -2) \\ m \in \emptyset \end{cases} \Leftrightarrow m \in (-6; -2).$$

Răspuns: $m \in (-6; -2) \cup \{2\}$.